

Dosarul nr.2ra-1525/21

Prima instanță - Judecătoria Ungheni, sediul Central (jud. : V. Stratulat)
Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : N. Budăi, V. Mihaila, I. Cotruță)

ÎNCHEIERE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ciorici Valeriu, reprezentat de avocatul Conoval Igor și de Ministerului Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ciorici Valeriu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2020 prin care s-a respins declarat de Ciorici Valeriu, reprezentat de avocatul Conoval Igor, s-au admis cererile de apel depuse de Ministerul Justiției și Procuratura Generală și s-a modificat hotărârea Judecătoriei Ungheni din 16 iulie 2020,

c o n s t a ț ă :

La 04 iulie 2019, Ciorici Valeriu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivare indică că, la 11 decembrie 2015 de către IP Nisporeni în privința lui Ciorici Valeriu Ion a fost pornită cauza penală 2015240395 conform prevederilor art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Prin sentința Judecătorie Nisporeni din 29 decembrie 2016 Ciorici Valeriu Ion a fost achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, iar măsura preventivă aplicată lui Ciorici Valeriu obligarea de a nu părăsi localitatea a fost revocată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 31 ianuarie 2018 a fost respins ca nefondat apelul declarat de procurorul, sentința Judecătoriei Nisporeni din 29 decembrie 2016, a fost menținută fără modificări.

Prin decizia Curții Supreme de Justiției din 29 mai 2018 a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procuror.

Astfel, pentru perioada în care a fost urmărit penal, 11 decembrie 2015 până la 29

mai 2018 urmează ai fi recuperat prejudiciul material, ceea ce reprezintă salariul ratat de la locul de muncă de care a fost privat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii și în instanța de judecată.

La 02 noiembrie 2015, a încheiat un contract de munca cu întreprinderea Batir SK S.R.L. din Slovacia pe un termen de 12 luni în calitate de șofer pe TIR, în următoarele condiții: programul de lucru luni-vineri (5 zile lucrătoare); 85 euro/zi.

La 21 noiembrie 2016, Ciorici Valeriu a reînnoit contractul de munca cu întreprinderea menționată în aceleași condiții.

Perioada anului 2015 în legătură cu începerea urmăririi penale în privința sa a lipsit forțat de la locul de munca 44 de zile și a ratat salariu în suma de 3740 euro conform contractului încheiat.

Pe perioada anului 2016, datorită interdicției organului de urmărire penală de a părăsi localitatea și examinării cauzei în instanța de fond reclamantul a lipsit forțat de la locul de munca 240 de zile și a ratat salariu în sumă de 20 440 euro conform contractului încheiat.

Pe perioada anului 2017 Ciorici Valeriu a lipsit forțat de la locul de muncă 84 de zile, datorită participării lui la examinarea cauzei penale în instanța de apel și a ratat un salariu de 7140 euro conform contractului de muncă.

Pe perioada anului 2018 Ciorici Valeriu a lipsit forțat 3 zile lucrătoare și a ratat salariu în sumă de 255 euro conform contractului încheiat.

După revocarea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi localitatea de către prima instanța de judecată, având contractul de muncă cu S.R.L Batir SK din Slovacia, Ciorici Valeriu a suportat cheltuieli în suma de 702 euro (biletele de avion) și 540 euro (bilete la rutieră) în legătură cu chemările la examinarea cauzei penale la Curtea de Apel Bălți.

Astfel, valoarea totală a prejudiciului material ratat și suportat de către Ciorici Valeriu în legătură cu acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și chemările în instanța de judecată constituie 32237 euro.

Totodată, reclamantul a indicat că, în toată perioada a suportat și un prejudiciu moral, pentru suferința psihică, estimat al suma de 32 237 euro.

Nefiind vinovat de comiterea infracțiunii a fost pus sub învinuire, iar pe parcursul perioadei 2015-2018 a fost defăimată personalitatea sa în fața familiei, consătenilor, colegilor de serviciu, prietenilor și rudelor apropiate, fiind permanent în stare stresantă pe perioada menționată și avea nevoie de îngrijiri medicale, drept dovadă fiind extrasele medicale.

La fel, reclamantul consideră că urmează a fi recuperate și cheltuielile suportate în legătura cu traducerea contractului de munca din limba slovacă în limba română în sumă de 1000 lei și cheltuielile legate de asistența juridică în sumă de 6000 lei.

Ciorici Valeriu a solicitat încasarea din contul statului a prejudiciul material în sumă de 32 237 euro compus din venitul ratat de la locul de muncă și chemările la organele de drept și instanța de judecată din Republic Moldova, prejudiciul moral în mărime de 32237 euro, cheltuielile de judecată în mărime de 7000 lei compuse din 6000 lei pentru asistență juridică și 1000 lei pentru traducerea contractelor de muncă.

Prin hotărârea Judecătorei Ungheni din 16 iulie 2020, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată Ciorici Valeriu.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii

Moldova în beneficiul lui Ciorici Valeriu, prejudiciul material în mărime de 32 237 (treizeci și două mii două sute treizeci și șapte) euro sau echivalentul în lei conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, prejudiciul moral în mărime de 15000 (cincisprezece mii) lei, cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 6000 (șase mii) lei și cheltuieli pentru traducerea contractelor de muncă în mărime de 1000 (una mie) lei, în rest pretenția privind repararea prejudiciului moral s-a respins.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 24 iulie 2020, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 01 decembrie 2020, Ministerului Justiției a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 16 iulie 2020, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

La 14 august 2020, Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat admiterea apelului declarat, casarea hotărârii Judecătoriei Ungheni din 16 iulie 2020 cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii ca nefondată.

La 14 august 2020 avocatul Conoval Igor acționând în interesele lui Ciorici Valeriu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2021, s-a respins cererea de apel depusă de avocatul Conoval Igor în interesele lui Ciorici Valeriu.

S-au admis cererile de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Ungheni din 16 iulie 2020, în partea încasării prejudiciului material, micșorând suma încasată cu titlu de prejudiciu material de la 32237 euro până la 9117 (nouă mii o sută șaptesprezece) euro în monedă națională conform cursului valutar la data executării hotărârii. În rest hotărârea Judecătoriei Ungheni din 16 iulie 2020 s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, odată cu pronunțarea soluțiilor judecătorești definitive și irevocabile cu privire la achitarea lui Ciorici Valeriu, ultimul este în drept de a pretinde la repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Instanța de apel a conchis că, Ciorici Valeriu a lipsit forțat de la locul de muncă pe perioada 21 noiembrie 2016 – 02 iulie 2017, în total 95 zile (f.d.186-187), respectiv prejudiciului material sub forma salariului neprimat în legătură cu începerea urmăririi penal constituie 8075 euro.

Totodată, instanța de apel a mai reținut că potrivit biletelor de avion, de rutieră, a facturilor anexate și a confirmării din 30 decembrie 2018 eliberată de compania S.R.L. NISTRAVEL-BC, Ciorici Valeriu a suportat cheltuieli de transport în legătură cu chemările în instanța de judecată Curtea de Apel Bălți în mărime de 702,46 euro, 180 euro și 7200 lei (f.d.25-38,62).

Astfel, prejudiciul material total suportat de către reclamant în legătură cu

intentarea și examinarea cauzei penale format din salariul neachitat și cheltuielile de deplasare constituie 9117 euro.

De asemenea, instanța a constatat că, lui Ciorici Valeriu i-au fost cauzate suferințele psihice, prin faptul că a fost învinuit pentru săvârșirea unei infracțiuni, manifestate faptul că acesta a fost învinuit pentru acțiuni în care nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, pe parcursul unei perioade îndelungate de timp.

Ca criterii, instanța a ținut cont de consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității morale, timpul aflării lui sub urmărirea penală cu statut de bănuț, învinuit și inculpat pe perioada respectivă în temeiul art. 190 alin.(2), lit. c) Cod penal, ce constituie o infracțiune gravă, prin multiplele citări la acțiunile procesuale, prin aplicarea în privința acestuia a măsurii preventive sub formă de obligare de a nu părăsi localitatea, prin durata acțiunilor procesuale ce au derulat mai mult de 2 ani.

La 25 august 2021, Ciorici Valeriu, reprezentat de avocatul Conoval Igor a declarat recurs solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2020 și transmiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Ca temei de drept recurentul a indicat prevederile art. 432 alin. (1), alin. (2), lit. a) și c) din Codul de procedură civilă.

În motivare a indicat că, instanța de apel judecând cauza a trecut în mod superficial asupra argumentelor recurentului, nu a dat apreciere corectă a probelor prezentate, a constatat greșit starea de fapt a lucrurilor, nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță la repararea prejudiciului material și moral cauzate prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și astfel a interpretat eronat legea.

Instanța de apel nu a aplicat corect prevederile art. 118 alin.(1) din codul de procedură civilă și art.7 alin.(1) lit. a) din Legea 1545 din 25 februarie 1998.

Nu a luat în calcul faptul că la 02 noiembrie 2015 Ciorici Valeriu a semnat contractul de muncă cu firma „Batir SK” S.R.O Slovacia pe un termen de 12 luni, cu un program de luncă de luni-vineri, 85 euro pe zi.

La fel, nu a luat în calcul că începând cu 02 noiembrie 2015 Ciorici Valeriu a lipsit forțat de la locul de muncă pe perioada anului 2015, 44 zile lucrătoare, pe perioada 2016, din cauza interdicției de a nu părăsi localitatea, a lipsit forțat de la locul de muncă 240 zile, iar pe perioada anului 2017 a lipsit forțat de la locul de muncă 84 de zile din cauza participării la examinarea cauzei penale în cadrul instanței de apel.

Recurentul a susținut că, instanța de apel nu a dat o apreciere corectă probelor și contrar prevederilor legale nu a aplicat corect legea care trebuia aplicată, în mod neîntemeiat nu a ținut cont că atât perioada anului 2015 cât și perioada anului 2016 până la revocarea măsurii preventive Ciorici Valeriu a lipsit forțat de la muncă și urma a-i fi compensate veniturile provenite de la locul de muncă de care a fost privat în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală.

Instanța de apel incorect a verificat circumstanțele și raporturile juridice stabilite de prima instanță în partea ce ține de calculul despăgubirilor și lipsa forțată de la locul de muncă, calculând eronat perioada care a lipsit forțat de la muncă.

Instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că Ciorici Valeriu la 02 noiembrie 2015 a semnat contractul individual de muncă pe un termen de 12 luni, iar până la 29 decembrie 2016 nu a putut să părăsească teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, recurentul a menționat că, atât prima instanță cât și instanța de apel la determinarea prejudiciului moral au interpretat eronat legea materială aplicabilă speței.

Instanțele nu au ținut cont că, Ciorici Valeriu a suportat suferințe psihice în legătură cu faptul că a fost pus sub urmărire penală ilegal.

În opinia recurentului importanța prejudiciului moral depinde de valoarea nepatrimonială căreia i s-a adus atingere, de măsura în care a fost lezată această valoare și de intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării de către persoana vătămată, iar în acest sens aprecierea instanțelor a prejudiciului moral în mărime de 15 000 lei o consideră neîntemeiată.

Reclamantul nu a prezentat careva probe concludente, pertinente, utile și veridice prin care să convingă instanța că învinuirea sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației sale, iar acest fapt contravine prevederilor art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

La 24 septembrie 2021, Ministerul Justiției a declarat recurs solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2021 și a hotărârii Judecătoria Ungheni din 16 iulie 2020, cu emiterea unei hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Temei de declarare a recursului, Ministerul Justiției a indicat prevederile art. 432 alin. (1), alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă.

În motivare a indicat că, instanța de apel la adoptarea deciziei a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

La materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, prin care să fi fost stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Pretențiile reclamantului sunt neîntemeiate, în condițiile în care reclamantul nu a fost tras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de condamnat, fiind doar în calitate de inculpat de comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale, iar în privința acestuia nici nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare.

Pentru aplicabilitatea dispozițiilor Legii nr.1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art.3 al Legii nr.1545 prejudiciului material și moral reparabil, cât și circumstanțele prevăzute de art.6 al Legii nr.1545, ceea ce la caz, nu s-a constatat.

Recurentul a indicat că, în mod nejustificat și neîntemeiat instanța de apel a dispus acordarea prejudiciului moral în quantum de 15 000 de lei, deoarece nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege. Concomitent suma acordată este una exagerată și inechitabilă suferințelor pretinse a fi suferite.

Reclamantul nu a prezentat careva probe concludente, pertinente, utile și veridice prin care să convingă instanța că învinuirea sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației sale, iar acest fapt contravine prevederilor art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Cu referire la termenul de depunere a recursurilor, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 15 aprilie 2021.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recurentul Ciorici Valeriu a menționat că cu decizia instanței de apel motivată a făcut cunoștință la 21 iulie 2021, accesând portalul instanței de judecată, iar Ministerul Justiției a invocat că a recepționat decizia motivată la 28 iulie 2021, fiind înregistrată cu nr. de intrare 10093, respectiv cererile de recurs sunt depuse în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 14 septembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimațiilor recursurile, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, fiind recepționat potrivit avizelor de recepție de la fila dosarului 221-222.

Până la data examinării recursului, intimatul nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului

Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helters c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Ciorici Valeriu, reprezentat de avocatul Conoval Igor și de Ministerului Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibile recursurile înaintate de Ciorici Valeriu, reprezentat de avocatul Conoval Igor și Ministerului Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu

Mariana Pitic

Dumitru Mardari